

Informacja o wskaźnikach referencyjnych i związanych z nimi ryzykami z dnia 15.12.2025 r.

1. Podstawowe informacje

1.1. Dlaczego w ogóle korzysta się ze wskaźników referencyjnych?

Wskaźniki referencyjne, takie jak WIBOR, WIBID, LIBOR czy EURIBOR, są powszechnie wykorzystywane w świecie finansów. Odgrywają ważną rolę w funkcjonowaniu rynków międzynarodowych i stanowią podstawę do ustalania warunków wielu produktów i transakcji, m.in. kredytów, depozytów, instrumentów pochodnych, obligacji czy produktów strukturyzowanych. Ich celem jest odzwierciedlenie określonego fragmentu rzeczywistości gospodarczej, tak aby strony umów opartych na zmiennej stopie procentowej mogły w sposób przejrzysty rozliczać swoje zobowiązania.

Oprocentowanie kredytu składa się zazwyczaj z:

- **części zmiennej** – czyli wskaźnika referencyjnego,
- **marży banku**, która co do zasady jest stała w całym okresie trwania umowy.

1.2. W jaki sposób powstają wskaźniki referencyjne? Kto je wyznacza?

Za ustalanie wartości wskaźników odpowiada tzw. administrator. Działa on na podstawie własnej, określonej metodologii, podlega nadzorowi odpowiednich instytucji i musi posiadać pozwolenie na wykonywanie tej funkcji. Proces wyznaczania wskaźnika przebiega niezależnie od banków – banki nie mają możliwości wpływania na sposób jego wyliczania.

Wartość wskaźnika obliczana jest na podstawie danych dotyczących rynku, który dany wskaźnik ma odzwierciedlać. Może się ona zmieniać w zależności od sytuacji gospodarczej. Na poziom wskaźnika wpływać mogą również modyfikacje metodologii jego wyznaczania.

1.3. Jakie są obowiązki administratora?

Podstawowymi obowiązkami administratora są:

1. zapewnienie, aby sposób wyznaczania wskaźnika był zgodny z przepisami prawa i jak najlepiej oddawał realia rynku bazowego,
2. dbanie o to by dane wykorzystywane do pomiaru rynku bazowego były wysokiej jakości,
3. regularne przeglądanie i aktualizowanie metodologii, tak aby pozostawała adekwatna do zmieniających się warunków rynkowych oraz zgodna z przepisami prawa i wymogami nadzorczymi.

Każda zmiana metodologii musi zostać wcześniej ogłoszona publicznie. Administrator publikuje komunikaty i dokument konsultacyjny, a cały proces jest nadzorowany przez właściwy organ.

1.4. Co oznacza dla Ciebie podpisanie umowy opartej na wskaźniku referencyjnym?

Zawierając umowę, w której oprocentowanie zależy od wskaźnika referencyjnego, zgadzasz się na to, że jego wartość może się zmieniać. Może to wynikać m.in. z:

- sytuacji rynkowej,
- zmian w sposobie obliczania wskaźnika,
- nowych regulacji i zaleceń nadzorczych.

Zmiana metodologii opracowywania wskaźnika lub jego definicji, w tym również istotna modyfikacja ogłoszona przez administratora, nie powoduje zmiany treści Twojej umowy.

1.5. Jak ustalane jest oprocentowanie kredytu?

Każdy wskaźnik referencyjny obowiązuje przez określony czas, np. WIBOR 6M przez okres sześciu miesięcy. W dniu aktualizacji oprocentowania bank przyjmuje obowiązującą w tym momencie stawkę referencyjną opublikowaną przez administratora zgodnie z przepisami Rozporządzenia BMR i aktów delegowanych. Na tej podstawie ustalane jest oprocentowanie kredytu na kolejny okres odsetkowy.

1.6 Podstawowe informacje dotyczące wskaźnika referencyjnego WIBOR

Obecnie administratorem WIBOR jest GPW Benchmark S.A., polska spółka akcyjna działająca na podstawie zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego (KNF). Metodologia opracowywania wskaźnika w ocenie KNF jest zgodna z rozporządzeniem BMR i podlega regularnym przeglądom.

Na stronie internetowej administratora znajdują się szczegółowe informacje o wskaźniku, łącznie z opisem metodologii i oficjalną dokumentacją, w tym procedurą przyjmowania i rozpatrywania skarg, które dotyczą wyznaczania wskaźnika referencyjnego.

Dane administratora GPW Benchmark S.A.:

- siedziba: ul. Książęca 4, 00-498 Warszawa,
- strona internetowa: <http://www.gpwbenchmark.pl/>

2. Ryzyka związane ze wskaźnikami referencyjnymi

2.1. Jakie ryzyka wiążą się z korzystaniem ze wskaźników referencyjnych?

Oprócz ryzyk specyficznych dla poszczególnych wskaźników, istnieje kilka ryzyk o charakterze ogólnym:

- administrator może zmienić metodę wyznaczania wskaźnika lub zaprzestać jego opracowywania, np. ze względu na zmiany regulacyjne albo problemy z reprezentatywnością danych,
- wskaźnik może przestać w sposób wiarygodny oddawać realia rynku, do którego się odnosi,
- może dojść do sytuacji, w której administrator nie będzie w stanie wyznaczyć wartości wskaźnika w danym dniu,
- organ nadzoru może zdecydować, że wskaźnik utracił swoją użyteczność jako miara danego rynku,
- konieczne może się okazać zastąpienie wskaźnika innym, np. bardziej odpornym na manipulacje lub zgodnym z koncepcją stóp wolnych od ryzyka.

Przykład:

Administrator może zaprzestać opracowywać dany wskaźnik w całości (np. WIBOR) i wówczas ten wskaźnik zostałby w całości wycofany.

Administrator może również zrezygnować z opracowywania określonego tenoru wskaźnika, np. zaprzestać publikacji WIBOR 6M. Wskaźnik jako taki może nadal funkcjonować, ale niektóre jego warianty (w tym przypadku WIBOR 6M) mogą zostać wycofane.

2.2. Ryzyko zmian w metodzie obliczania wskaźnika referencyjnego

Zmiany w przyjętej metodzie obliczania wskaźnika referencyjnego zazwyczaj podlegają konsultacjom publicznym. Administrator wyjaśnia, dlaczego proponuje modyfikację, np. ze względu na nowe przepisy,

rekomendacje nadzorcze lub konieczność dostosowania wskaźnika do realiów rynkowych. Zmiany mogą prowadzić do wzrostu lub spadku wartości wskaźnika, co z kolei wpływa na wzajemne rozliczenia wynikające z umowy lub na wycenę produktów finansowych. Takie zmiany, jeśli wynikają z przepisów BMR lub decyzji administratora, nie stanowią zmiany umowy.

2.3. Ryzyko zaprzestania opracowywania wskaźnika referencyjnego

Administrator może zdecydować o trwałym lub czasowym zaprzestaniu opracowywania wskaźnika. Jest to proces formalny, nadzorowany przez właściwy organ. Przyczyny mogą być różne, od analiz biznesowych po brak reprezentatywności danych. Zanim zapadnie decyzja, z reguły prowadzone są konsultacje.

W przypadku zaprzestania publikowania wskaźnika bank będzie musiał zastosować procedurę zastąpienia go innym wskaźnikiem – zgodnie z umową.

2.4. Ryzyka charakterystyczne dla WIBOR i WIBID

Korzystanie z WIBOR lub WIBID wiąże się także z ryzykiem:

- znaczących zmian w sposobie obliczania wskaźnika,
- wycofania jednego z tenorów, np. WIBOR 6M,
- zaprzestanie publikacji stawek dwustronnych (np. zawieszenia WIBID lub WIBOR).

3. Podstawa prawna

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywę 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 („**Rozporządzenie BMR**”).

3.1. Od kiedy Rozporządzenie BMR obowiązuje w Polsce?

Rozporządzenie BMR obowiązuje bezpośrednio w Polsce od 1 stycznia 2018 r.

3.2. Jaki jest cel Rozporządzenia BMR?

Rozporządzenie BMR zostało wprowadzone po to, aby zagwarantować, że wskaźniki referencyjne wykorzystywane w transakcjach finansowych będą opracowywane w sposób przejrzysty i rzetelny, to jest przede wszystkim:

- będą charakteryzować się wysoką jakością i wiarygodnością,
- w większym stopniu będą oparte na rzeczywistych danych transakcyjnych,
- staną się mniej narażone na manipulacje lub niewłaściwe wpływy.

W efekcie opracowywanie wskaźników referencyjnych stało się działalnością objętą nadzorem. Aby pełnić funkcję administratora wskaźnika, konieczne jest uzyskanie odpowiedniego zezwolenia. Przepisy Rozporządzenia BMR oraz akty wykonawcze określają szczegółowe obowiązki zarówno dla:

- podmiotów odpowiedzialnych za opracowywanie wskaźników (administratorów),
- jak i instytucji dostarczających dane wykorzystywane do wyznaczania ich wartości.